

Mirosław Lalak

"Teoria figury", Jean Cohen, Tłum.
K.Falicka, "Pamiętnik Literacki" z.4
(1986) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 30/3-4 (105-106), 286

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

COHEN Jean: Teoria figury. Tłum. K. Falicka. "Pamiętnik Literacki" 1986 z. 4 s. 207-234.

Analiza figur semantycznych retoryki (m.in. oksymoronu, antytezy, nietrafności, antyfrazy, hiperboli, litoty), dla której punktem wyjścia staje się stwierdzenie, że figury te różnią się między sobą stopniem "alogiczności", czyli stopniem wykroczenia poza podstawową zasadę logiki: zasadę niesprzeczności. Odpowiednio wyostrzone pojęcie "sprzeczności" pozwala także wskazać na redukcjonistyczny charakter tradycyjnego podziału figur retorycznych na tropy i nie-tropy. Każda figura posiada bowiem "organizację dwuosiową, artykułowaną według dwu prostopadłych osi, syntagmatycznej, gdzie zjawia się odchylenie, i paradygmatycznej, gdzie się ono anuluje przez zmianę znaczenia".

BP/105-106/31

M.L.

CZAPLEJEWICZ Eugeniusz: "Przeszłość" C. Norwida. /W:/ Cypriana Norwida kształt prawdy i miłości. Analizy i interpretacje. Red. S. Makowski, Warszawa 1986, WSiP, s. 154-159.

Szczegółowa i systematyczna analiza wykazuje, iż wiersz rozkłada się na parę odrębnych głosów dyskutujących ze sobą. Utwór ma kształt dialogu - przypomina dialog podsłuchany, w którym każda strofa jest oddzielną repliką. Obok dialogu w płaszczyźnie kompozycyjnej dostrzega autor dialog w sferze znaczeń. Jego funkcja jest odwrotna do funkcji dialogu kompozycyjnego - mechanizm semantyczny decyduje o logicznym powiązaniu replik, tworzy z oddzielnych wypowiedzi jedną spójną i znaczącą całość dialogową.

BP/105-106/32

T.Ch.